

Sanna Nuutinen

Laulun kesä- ja mestarikurssit

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikkipedagogi

Musiikin koulutusohjelma

Opinnäytetyö

24.11.2014

Tekijä Otsikko	Sanna Nuutinen Laulun kesä- ja mestarikurssit
Sivumäärä Aika	30 sivua + 1 liite 24.11.2014
Tutkinto	Musiikkipedagogi
Koulutusohjelma	Musiikin koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Pedagoginen suuntautumisvaihtoehto
Ohjaajat	Juha Karvonen, FM Annu Tuovila, MuT
<p>Tässä vertailussa käsitellään laulun kesä- ja mestarikursseja. Työn tavoitteena on tehdä vertailevaa tutkimusta laulu- ja mestarikursseiksi nimettyjen kurssien välillä sekä auttaa laulua opiskelevia itselle sopivan kurssin valinnassa.</p> <p>Lähtökohtana aiheen valinnalle on ollut opinnäytetyön tekijän uteliaisuus. Hän on opiskellut laulua monia vuosia ja keskustellut muiden laulua opiskelevien kanssa erilaisista oppimisen tavoista. Lisäksi hän on mukana kahden laulukurssija järjestävän tahon hallituksessa.</p> <p>Tutkimuksessa verrataan kursseja oppilaiden tavoitteiden, opettajien, kurssin hinnan ja maantieteellisen sijainnin perusteella. Lisäksi pohditaan sitä, eroavatko mestarikursseiksi nimetyt laulukurssit muista laulukursseista. Tutkimuksen mukaan kurssin nimellä ei välttämättä ole vaikutusta kurssin sisältöön. Kursseja järjestetään koko Suomessa, kuitenkin eniten Etelä-Suomessa. Kurssien hinta vaihtelee 200 eurosta 600 euroon ja on sidonnainen kysyntään, opettajiin ja keston. Opettajien mukaan vertailtuna kurssit voidaan jakaa kolmeen kategoriaan: musiikkikorkeakoulujen viranhaltijat, oopperauraa tehneet tai tekevät opettajat sekä ulkomaiset opettajat.</p> <p>Vertailun lisäksi työssä käsitellään opettajan ja kurssijärjestäjän vastuuta kurssin onnistumisesta. Onko opettajan vastuulla selvittää opiskelijan kurssi tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi yhdessä oppilaan kanssa ja tulisiko kurssijärjestäjän huolehtia sisällön lisäksi oppilaiden viihtyvyydestä ja mahdollistaa oppiminen?</p> <p>Aineistona tutkimuksessa ovat Rondo Classic -lehden 4/2014 numerossa ilmoitetut kesän 2014 laulukurssit. Lisäksi aineistoon on haastateltu kurssijärjestäjiä.</p> <p>Työssä vertaillaan tarkemmin kahta kurssijärjestäjää: Lohjan laulupäiviä ja Siuntion laulukatemiaa.</p> <p>Vertailusta on hyötyä sekä laulukurssia valitsevalle, kurssitarjontaa järjestävälle että kursseilla opettaville. Se on yleisesitys siitä, millä perusteilla laulunopiskelijat voivat valita itselleen sopivan kurssin ja millaisiin odotuksiin opettajien ja kurssijärjestäjien tulisi vastata.</p>	
Avainsanat	laulukurssi, mestarikurssi

Author Title	Sanna Nuutinen Summer Courses and Master Classes for singers
Number of Pages Date	30 pages + 1 appendices 24.11.2014
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Music Education
Instructor	Juha Karvonen, MA Annu Tuovila, DMus
<p>In this survey have been handled Summer Courses and Master Classes. The Objective of this survey is to do comparison analysis between Summer Courses and Master Classes and assist singing students to select best suitable course for them.</p> <p>Starting point for this subject has been curiosity of the Author of this Survey. She has been studying singing several years and discussed with other students about different method of studying. In addition she has been a member of the board of two arrangers of singing courses.</p> <p>In the survey have been compared on the basis of objectives of students, teachers, prices of the course and geographical locations. In addition it has been pondered how Master Classes differs from other singing courses. According to the Survey the name of the course has not necessary influence to the content of the course. The courses have been arranged in whole Finland but mainly in Southern Finland. The prices of the courses varied from 200 Euros to 600 Euros and it is binding of demand, teachers and duration of the course.</p> <p>Comparison base on the teachers the courses can be divided to three categories: teachers of Music Academy, Opera Singers and foreign Teachers.</p> <p>In addition to the comparison this survey handles responsibility of the teacher and arranger of the success of the course. Is it the responsibility of the teacher to find out objectives of the courses of the student and ways how to reach these together with the student and should the arranger take care of in the addition to the content also the comfort of the students and enabled learning?</p> <p>The material of this survey is from the article of the subscription of Rondo Classic 4/2014 of Summer Singing Courses 2014. In addition arrangers of the courses have been interviewed.</p> <p>In the Survey two arrangers of the courses have been compared in detail: Lohjan Laulupäivät and Siuntion Lauluakatemia.</p> <p>The benefit of this Survey is both for the selector of the course, the arranger of the course and the teachers of the course. It is an overview of what base singing students select the course which is suitable for them and which kind of expectation the teachers and the arrangers of the courses should respond.</p>	
Keywords	Singing Course, Master Class

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Laulun mestarikurssit ja kesäkurssit Suomessa	2
2.1	Kurssien nimitykset	3
3	Kurssin valinta	6
3.1	Tiedot järjestettävistä kursseista	6
3.2	Odotukset ja kurssien hyödyt	7
3.3	Laulu- ja mestarikurssit kesällä 2014	7
3.4	Kurssin valintaan vaikuttavat tekijät	11
3.4.1	Omat tavoitteet	12
3.4.2	Kurssin opettajat	12
3.4.3	Kurssin hinta	14
3.4.4	Kurssin sijainti	19
3.4.5	Kurssin muut osallistujat	20
3.4.6	Yhteenveto kurssin valinnasta	20
4	Opettajan vastuu kesäkurssilla	21
4.1	Lauluoppilaan tavoitteiden huomioiminen	22
4.2	Opetusmenetelmät kursseilla	23
4.3	Opettajan sidos työnantajan arvoihin ja tavoitteisiin	23
4.4	Aikakäsitys	24
5	Kurssijärjestäjän vastuu oppilaista	24
5.1	Laadun ylläpitäminen ja oppimismielekkyyttä lisäävät toimenpiteet	24
6	Kaksi esimerkkiä suomalaisista kesäkurseista	25
6.1	Lohjan laulupäivien ja Siuntion lauluakatemian yleisesittelyt	26
6.2	Lohjan laulupäivien ja Siuntion lauluakatemian vertailu	26
6.3	Yhteenveto vertailusta	28
7	Loppupäätelmä	28
	Lähteet	32
	Liite 1	

1 Johdanto

Työn tavoitteena on esitellä vertailevaa kartoitusta Suomessa järjestettävistä laulun kesä- ja mestarikursseista sekä antaa kokonaiskuvaa kesäisestä laulukurssitarjonnasta. Lisäksi kartoituksen tavoitteena on tuoda esiin, näkökohtia, jotka helpottavat kurssivalintaa. Kartoituksessa käsitellään myös asioita, jotka kurssia järjestävien, etenkin alan uusien toimijoiden, tulisi ottaa huomioon.

Olen itse laulajana ja laulunopiskelijana osallistunut monille kesäkurseille sekä ollut seuraamassa mestarikursseiksi nimettyjä opetustilanteita. Sekä laulu- että mestarikurssit ovat intensiivisiä opiskelutapahtumia, joissa opiskelijat ja alan taiteilijat sekä ns. opettajagurut kohtaavat.

Kurssitarjontaa on joka vuosi paljon, ja kurssit vaihtelevat sekä kustannuksiltaan että opetuksen tasolta. Tässä kartoituksessa pohdin, mikä on mestari- ja laulukurssin ero ja nostaako mestarinimitys kurssin hintaa.

Erityisenä vertailukohteena on kaksi kurssia Länsi-Uudeltamaalta:

- Lohjan laulupäivät, joka on toiminut jo 24 vuotta
- Siuntion lauluakatemia, joka järjestää kesällä 2015 kolmannen kurssinsa.

Vertailun tavoitteena on antaa laulunopiskelijalle näkökulmia, joiden avulla hänen on helpompi valita kurssitarjonnasta hinnaltaan ja laadultaan itselleen paras kurssi. Lisäksi vertailussa käsitelen sekä oppilaiden että opettajien odotuksia kursseille ja sitä, miten nämä odotukset kohtaava.

2 Laulun mestarikurssit ja kesäkurssit Suomessa

Suomessa järjestetään vuosittain kymmeniä laulun kesä- ja mestarikursseja. Kesäkurssien tavoin myös mestarikurssit ajoittuvat yleensä kesäkaudelle. Kesäaika antaa ammattiin opiskeleville paremman mahdollisuuden sitoutua 4–9 päivään kestävään intensiiviopiskeluun.

Kurssipaikat ovat usein kansalaisopiston, kristillistenopistojen tai normaalikoulujen tiloissa, jolloin kesäaika suo mahdollisuuden näiden tilojen käyttöön. Ammattioppilaitokset järjestävät myös koulun lukuvuoden aikana mestarikursseja,

joihin kutsutaan ulkomaisia opettajia. Mestarikurssien sovittaminen oppilaiden lukujärjestyksiin ei aina anna mahdollisuutta osallistua kurssiin kuunteluoppilana, jolloin kurssin anti jää suppeaksi. Kesällä tämä ongelma poistuu.

Tässä osiossa tarkastelen, miten laulun kesäkurssit eroavat mestarikursseista. Miten eri tavoin nimetyt kurssit, joilla opiskellaan laulua kokeneempien laulajien opissa, eroavat mielikuvan tasolla toisistaan?

2.1 Kurssien nimitykset

Oli kyse sitten laulun kesä- tai mestarikurssista, tavoitteena on, että opiskelijat kehittyisivät itse laulajina. Tällöin olennaista on, että olosuhteet ovat kohdillaan.

Jokainen kurssijärjestäjä voi kutsua laulukurssiaan mestarikurssiksi, sillä nimeämisestä ei ole virallista määritelmää. On lähinnä kyse siitä, miten kurssi halutaan profiloida tai miten yksittäinen opettaja haluaa profiloitua.

Kun muusikoita on pyydetty kertomaan, mitä mestarikurssi heille tarkoittaa, vastaukset vaihtelevat. Se osoittaa, että yhtä virallista määritelmää mestarikurssille ei ole olemassa.

Minna Lindgrenin mietteitä mestarikurssista vuodelta 2002: *”Mestarikurssiksi kutsutaan pätkätyötä jossa tunnettu muusikko opettaa pari päivää tuntemattomia oppilaita. Tunnettu muusikko ei ole pedagogi. Sillä kun tavallinen soitonopettaja tekee pätkätöitä, kyseessä on kesäleiri, jolla ei ole mitään tekemistä mestarikurssin kanssa.”* (Lindgren M, 2002, 72)

Viulisti Jaakko Kuusiston pohdintoja mestarikurssista: *”Mestarikurssi on oikeastaan vähän ärsyttävä nimitys. Sanalla on hieman huonokin kaiku. Minulle mestarikurssi on merkinnyt tapahtumaa, jossa suuri ulkomainen tähti tulee opettamaan. Oppilaita on hirveästi ja opettajalla on puoli tuntia yhtä oppilasta kohti. Kukaan ei ole oppinut soittamaan mestarikurssilla.”* (Kuusisto 23.1.2001)

Piia Eskolan tutkimuksesta käy ilmi, että Erik Tawaststjerna ei kutsu omia mestarikurssejaan mestarikursseiksi vaan kesä- tai pianokursseiksi. *”Me ollaan kaikki opettajia ettei oo erityisesti tarvetta mainostaa, että mestarikurssi!”*, Tawaststjerna sanoo. (Eskola Piia, opinnäytetyö 2008, 23)

Bassobaritoni Jouni Kokora summaa ajatuksensa mestarinimityksestä seuraavasti:
"Mestari on asiantuntija omalla maaperällään. Kansainvälisesti tunnustettu tassä tapauksessa jollain lauluun liittyvällä osa-alueella, jolloin opetus keskittyy vain tähän kyseiseen suppeampaan alueeseen esim. saksalaiseen Liediin, jota sitäkin voidaan vielä pilkkoa säveltäjäkohtaisesti pienempiin osiin." (Haastattelu, Jouni Kokora 14.11.2014)

Sopraano Johanna Rusanen-Kartano määrittelee mestarikurssin seuraavasti:
"Mestarilla täytyy olla mestarin asema. Pitkän kansainvälisen mittapuun täyttävä esiintyvän taiteilijan ura sekä pitkälinen käytännön kokemus pedagogina toimimisesta tarvitaan aseman saavuttamiseksi." (Haastattelu, Rusanen-Kartano 30.10.2014)

Rusasen mukaan mestari-määritelmässä siis yhdistyvät sekä taiteilijan että pedagogin taidot ja pitkä kokemus. Hän korostaa edellä mainitussa haastattelussa, että hyvä laulaja ei välttämättä ole hyvä pedagogi.

Mestari-termi on lisäksi kaksitulkintainen, koska sillä voidaan periaatteessa viitata joko mestarioppilaisiin tai mestariopettajiin. Tätä on pohtinut mm. Rusanen. Hän kyseenalaistaa, voiko kurssia kutsua mestarikurssiksi, jos opettajana on mestari mutta opiskelijoina ns. alan harrastajia, vai tarvitaanko mestarikurssiin myös oppilas, jolla on edellytykset ottaa vastaan mestarin opit ns. mestari-kisällinä. (Haastattelu, Rusanen-Kartano 30.10.2014)

Olen itse pohtinut mestari-termin käyttöä myös kurssijärjestäjänä. Usein jää kurssilla toimivan opettajan päätettäväksi, sopiiko "mestarius" hänen lauluidenteettiinsä ja käytetäänkö kurssimarkkinoinnissa mestari-termiä vai ei.

Oman kokemukseni ja laulu-uralla käymieni keskustelujen perusteella tiivistän mestarikurssin ja kesäkurssin eron seuraavasti: laulun mestarikurssilla tunnettu esiintyvä taiteilija ohjeistaa oppilaita kurssimuotoisessa tilanteessa, kun taas laulukurssilla tai laulun kesäkurssilla pedagogityötä harjoittava laulunopettaja opettaa tiiviisti normaalin opetuskauden ulkopuolella.

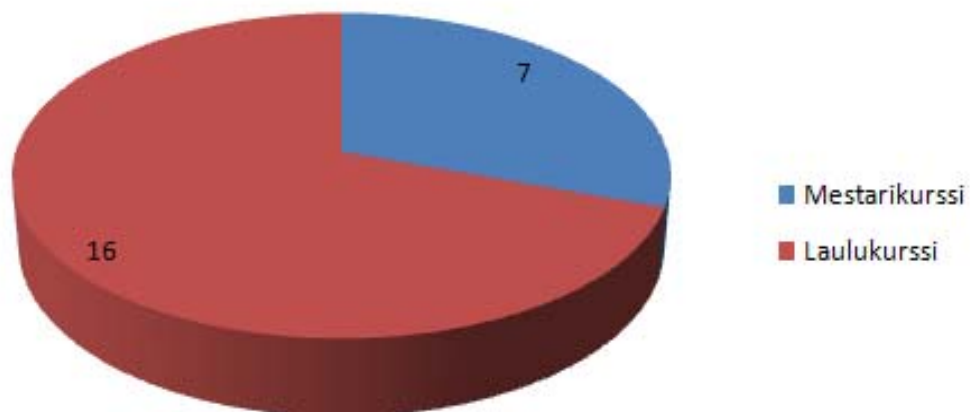
Toisaalta myös pedagogit voivat ns. gurun maineen saavutettuaan opettaa mestarikurssilla. Legendaarisen gurun maineeseen ei voi itse itseään nostaa vaan se ansaitaan oppilaiden suullisen tiedonkulun kautta.

Laulutapahtumien järjestäjät kokoavat erilaiset laulu- ja mestarikurssit usein myös

yhden tapahtumanimen alle kuten Savonlinnan musiikkiakatemia, Joutsenen taidekesä, Hangon musiikkileiri, Lohjan laulupäivät tai Siuntion lauluakatemia.

Nimikkeiden alta löytyy kuitenkin lähemmin tutkittaessa monen tasoista ja hintaista sekä puitteeltaan erilaista tapaa opiskella laulua. Rondon 4/2014 mukaan vain seitsemän kurssijärjestäjää mainosti mestarikurssiksi nimettyä laulukurssia kesäkaudella 2014, joukossa mm: Eurajoki Bel Canto sekä Ahvenanmaa Saltvik laulunilon mestarikurssi.

Kesäkaudelle 2014 on Rondo 4/2014:n laulunkesä- ja mestarikurssien koosteen mukaan tarjolla yhteensä 23 laulukurssia, joista 16 on nimetty laulukurseiksi ja 7 mestarikurseiksi.

Kuvio 1. Laulu- sekä mestarikurssien määrä Suomessa

Totean vertailun ja oman kokemukseni perusteella, että oppimisen, lauluoppilaan kehittymisen ja tulosten kannalta ei ole suurtakaan väliä sillä, onko kurssin nimenä kesäkurssi, mestarikurssi vai jokin muu kuten laulupäivät. Oppimista tapahtuu nimestä huolimatta, jos ympäröivät olosuhteet ovat kohdallaan.

3 Kurssin valinta

Laulunopiskelijalla on valittavanaan kymmeniä kesä- ja mestarikursseja ympäri Suomen joka vuosi. Valintaan vaikuttaa moni tekijä, ja tässä osiossa tarkastelen valintaan vaikuttavia tekijöitä.

Vertailen valintaa kurssin hinnan, maantieteellisen sijainnin, opettajien sekä rahalla saatavan opetuksen määrän mukaan.

3.1 Tiedot järjestettävistä kursseista

Kurssia valittaessa on olennaista saada tarpeeksi tietoa tarjolla olevista kursseista. Paras tietolähde suomalaisista laulukursseista on Rondo-lehti, joka kerää kurssimainokset joka vuoden huhtikuun numeroonsa. Järjestäjille ilmoitus on maksullinen, mikä tiputtaa osaltaan pois järjestäjät, joilla on pieni budjetti tai joiden oppilaskanta on pysyvää tai muulla tavoin taattu.

Suurin osa laulukurssien järjestäjistä kokoaa kurssien tiedot omille www-sivuilleen. Valitettavasti Internetissä ei kuitenkaan tällä hetkellä ole sivustoa, jonne kaikki laulukurssit olisi koottu yhteen. Näin ollen kursseja voi olla vaikea löytää verkosta, ellei osaa etsiä niitä nimellä tai muutoin hyvin tarkkoilla hauilla.

On hyvin oppilaitos- ja opettajakohtaista, miten oppimisyksiköt jakavat tietoa kesä- ja mestarikursseista omille oppilailleen. Oma kokemukseni on, että musiikkikoulut ja -opistot ovat selvästi heikompia jakamaan tietoa opiskelijoilleen kuin ammattioppilaitokset kuten Sibelius-Akatemia ja Metropolia AMK. Ammattioppilaitoksissa erilaiset kurssit kuuluvat opetustarjontaan. Lisäksi ammattioppilaitosten oppilaiden on opetusmuodon vuoksi helpompi jakaa tietoa

toisilleen kuin pienten oppilaitosten yksittäisten viikkotuntiopiskelijoiden.

Oman kokemukseni mukaan pienissä musiikkikouluissa ja -opistoissa opettajat myös pitävät hieman liian tiukasti kiinni omista oppilaistaan eivätkä mieluusti suosittelle oppilailleen toisen pedagogin opetusta. Musiikkiopistoissa opistojen omat laulunopettajat pyörittävät kesäisin pieniä kurssejaan, jotka on lähinnä suunnattu omille oppilaille. Toivoisin, että musiikkiopistojen ja koulujen opettajat kannustaisivat oppilaitaan laulun kesäkurseille, jossa he tapaisivat muita asialle vihkiytyneitä laulajia,

saisivat arvokasta uutta ohjelmistomateriaalia sekä löytäisivät uusia tapoja tulkita jo tuttua ohjelmistoaan. Kurssitilanteissa oppilaat saavat mahdollisuuden laajentaa kontaktiverkostoaan, ja uusien opettajien johdolla saavat uusia ajatuksia oman laulutekniikkansa parantamiseksi.

3.2 Odotukset ja kurssien hyödyt

Kurssit ovat usein 4–7 päivää kestäviä intensiivisiä pyrähdyksiä. Uskoisin jokaisen aktiivisesti laulua harrastavan tai ammattiopintojaan suorittavan laulajan tietävän, että jos laulukurssia vertaa voileipään, on kurssin anti kuin juusto leivän päällä. Itse leipä eli perusta on kasattu ennen kurssille tuloa oman opettajan tai opettajien kanssa vuosien työllä.

Jotta kurssista saa parhaan mahdollisen hyödyn irti, on hyvä kirjata omat odotukset kurssille ja tarkastella niitä realistisessa valossa. Tavoitteita voi pohtia myös yhdessä oman vakituisen opettajan kanssa.

Koska kesäkurssit ovat intensiivisiä ja lyhyitä, oman kokemukseni mukaan odotukset täyttyvät parhaiten, jos tavoitteena on esim. uudet oivallukset ja inspiraatio. Kaikkien ongelmien poistamista ja ihmettä odottaessa voi usein joutua pettymään. Opettajamestari, jopa guruakin, tarvitsee aikaa uuteen oppilaaseen tutustumisessa, eikä toisaalta lauluoppilaankaan ole mahdollista kehittyä valtavalla harppauksella muutaman päivän aikana.

3.3 Laulu- ja mestarikurssit kesällä 2014

Olen koonnut alla olevaan taulukkoon kesällä 2014 järjestetyt laulu- ja mestarikurssit Suomessa. Kurssit on esitetty niiden järjestäjän mukaan aakkostetussa luettelossa, ja mukana on lisäksi kurssin aika, kesto vuorokausina, hinta ja opettajat. Hinta-sarakkeessa lihavoinnilla merkitty hinta sisältää opetuksen lisäksi täysihoidon kurssin ajan ja normaalilla tekstityylissä esitetty hinta vain opetuksen.

Taulukko 1. Kursin hinta ja kesto

Kurssien sisällöt vaihtelevat paljon, joten on hyvä ottaa huomioon, että kurssien hinnat ja kestot eivät ole suoraan vertailtavissa

Järjestäjä	Aika	Kesto (vrk)	Hinta/€	Opettajat
Ahvenanmaan Saltvik	14.-19.6.	6	590,-	Annika Ollinkari Mikael Fagerholm Markus Lehtinen
Eurajoki	2.- 8.6.	7	540,- 600,-	Mika Kares Päivi Nisula Tuula Hällstrom
Hanko	13.- 18.7.	6	285.-	Minna Nyberg
Helsinki	2.- 6.6.	5	500,- 350,-	Jaakko Ryhänen Pekka Kähkönen Outi Kähkönen Ilkka Hiekkapelto Janina Närhi
li	3.- 8.6.	6	280,-	Pirkko Törngvist-Paakkanen Mari Klemettilä Juhani Alakärppä Juho Alakärppä Markus Vaara

Järjestäjä	Aika	Kesto (vrk)	Hinta/€	Opettajat
Ilmajoki	9. -13.6.	5	375,- 600,-	Ritva Auvinen Sirkka Parviainen Seppo Ruohonen Ville Hautakangas Lauri Honkavirta
Joutseno	19. -25.7.	7	380,- 485,-	Ritva Auvinen Jorma Elorinne Timo Honkonen Sirkka Parviainen Heikki Pellinen Hellikki Pentti Sirku Wahlroos-Kaitila Pia Värri
Järvenpää	28.7.- 3.8.	7	265,- 530,-	Ava Nieminen Anna-Maria Hannonen Hannu Holma
Kalajoki	21.- 27.7.	7	245,- 560,-	Riikka Strandman Esko Jurvelin Kirsi Koivisto Maria Ala-Hannula Eliisa Suni
Kangasniemi	20.- 27.7.	8	370,- 706,-	Irina Gavrilovici Airi Tokola Seppo Ruohonen Ilmo Ranta Mikko Franck Riikka Kyykkä

Järjestäjä	Aika	Kesto (vrk)	Hinta/€	Opettajat
Karjaa	24.- 29.6.	6	460,-	Tove Åhman Peter Achrén
Karstula	19.- 26.7.	8	390,- 470,-	Vesa Kytöja Margareta Haverinen-Brandt Päivi Kantola Ilona Lamberg
Kemi	11.- 17.6.	7	300,- 540,-	Soile Isokoski Seppo Ruohonen Markku Liukkonen Sari Hourula Ilkka Paananen Liisa Pimiä
Kaustinen	19.- 24.7.	6	375,- 580,-	Maikki Apajalahti Hannu Niemelä Marianne Tunkkari Salla Haavisto Pia Lempiälä Teresa Myllykangas
Kerimäki	5.- 11.8.	7	450,-	Juha Kotilainen Eva Comét Irina Sharapova
Lempäälä	23.- 28.6.	6	210,- 395,-	Seppo Ruohonen Tuuli Takkala
Lohja	4.- 8.6.	5	390,- 420,-	Marjut Hannula Jorma Elorinne Riikka Hakola Ilmari Räikkönen Kaj Ekman Lotta Emmanuelsson Liisa Pimiä

Järjestäjä	Aika	Kesto (vrk)	Hinta/€	Opettajat
Parainen	23.- 27.6.	5	200,- 250,-	Marjut Hannula Jouni Kuorikoski
Savonlinna	28.6.- 6.7.	6	360,- 688,-	Tom Nyman Johanna Rusanen-Kartano Timo Koskinen Tuomas Mali Lisa Pälikkö
Savonlinna	12.- 16.7.	5	500,-	Jorma Hynninen Helen Donath Soile Isokoski
Siuntio	11.- 15.6.	5	450,- 600,-	Irina Gavrilovici Mika Kares Johanna Rusanen-Kartano Kaj Ekman Pami Karvonen
Turku	8.- 14.8.	7	300,-	Elisabeth Werres Marko Autio
Ulvila	30.- 3.8.	5	200,-	Päivi Järviö

Rondo 4/2014

3.4 Kurssin valintaan vaikuttavat tekijät

Käsittelen tässä osiossa kurssin valintaan vaikuttavia tekijöitä.

Tärkein kurssiin vaikuttava tekijä tulisi olla lauluoppilana omat odotukset. Kurssin tavoitteena on kehittyä laulajana, ja kurssi voi vastata odotuksiin vain silloin kun sen sisältö tukee tavoitteiden saavuttamisessa.

Tavoitteen lisäksi on myös muita, toissijaisia valintaan vaikuttavia tekijöitä kuten hinta ja maantieteellinen sijainti.

3.4.1 Omat tavoitteet

Jos tavoitteena on jonain päivänä laulaa Suomen Kansallisoopperassa tai mahdollisesti muissa maailman oopperataloissa mutta suoraan koelauluun meneminen tuntuu vielä liian isolta kynnykseltä, voi valita kurssin, jossa on mahdollisuus laulaa Kansallisoopperassa työskentelevälle henkilölle. Kesän 2014 tarjonnassa tällainen kurssi on esim. Kangasniemen Laulun kesäakatemia, jossa oopperalaulukurssilla opettajina mm. Mikko Franck, Suomen kansallisoopperan taiteellinen johtaja ja ylikapellimestari vuoteen 2013 asti sekä 2014 Ranskan radion filharmonikkojen ylikapellimestari, sekä Rilla Kyykkä, Suomen Kansallisoopperan taiteellinen suunnittelupäällikkö sekä ”kykyjenetsijä”.

Jos tavoitteena on ulkomaiset agentuurit, olisi viisasta valita kurssi, jossa opettajina ulkomaisia professoreja kuten esim. Siuntion lauluakatemia. Siellä opettajana toimii Irina Gavrilovici, jolla on suorat yhteydet Euroopan oopperataloihin, ja joka tunnetusti vie mielellään lahjakkain havaitsemiaan oppilaita omalle agentilleen kuultavaksi Itävaltaan.

Jos taas tavoitteena on saada mestarin ohjausta, tuulahdus suuren maailman oopperalavoilta, sekä relevanttia vertailua oman äänen ja maailman tason välillä, voi hakea paikkaa esim. Kemin laulukurssilta, jossa opettajana on Soile Isokoski. Soile Isokosken verkosto maailmalle on myös varmasti kurssin hinnan arvoinen. Kemissä järjestäjä käyttää kurssista yksinkertaista nimeä laulukurssi, vaikkakin kurssin opettajana on suurtakin suurempi nimi, Isokoski.

Mikäli tavoitteena on laulun ammattiopintoihin hakeutuminen, kannustan hakeutumaan kursseille, joissa opettavat maamme musiikkikorkeakoulujen opettajat kuten Sibelius-Akatemian, Metropolia AMK:n tai Konservatorion opettajat. Valinta- ja koelaulutilanteeseen on helpompi mennä, kun lautakunnassa on joku tuttu. Näiltä opettajilta saa arvokasta tietoa siitä, miten lauluoppilas pärjää oman äänensä kanssa pääsykoetilanteen maanlaajuisessa vertailussa. Lisäksi kurssilla voi tutustua opettajien opetustyyliin ja myös siihen, miten muuten tulee toimeen tulevien mahdollisten ammattiin ohjaavien opettajien kanssa.

3.4.2 Kurssin opettajat

Kurssin opettajat ovat omien tavoitteiden jälkeen toiseksi tärkein valintakriteeri. Moni

valitsee kurssin jopa ensisijaisesti opettajan perusteella.

Olen koonnut tähän luokitteluun laulukurssit kesän 2014 tarjonnasta sen perusteella, millaisia opettajia niissä toimii. Olen jaotellut opettajat eri kategorioihin sen mukaan, mikä heidän tämänhetkinen statuksensa on. On kuitenkin huomattava, että elämäntilanteet vaihtuvat nopeasti, minkä vuoksi taulukkojen kategoriat vanhenevat nopeastikin. Luokittelu antavat kuitenkin osviittaa siitä, mitä kannatta huomioida, kun pohtii kurssivalintaansa opettajan perusteella.

Taulukko 2. Kurssit, joissa virassaan toimivia korkeakouluopettajia

Järjestäjä	Kesto (vrk)	Hinta	Opettaja
Ahvenanmaa	6 pv.	590€	Annika Ollinkari
Helsinki	5 pv.	350€	Outi Kähkönen
Ilmajoki	5 pv.	375€	Sirkka Parviainen
Joutseno	7 pv.	380€	Sirkku Wahlroos-Kaitila, Heikki Pellinen, Sirkka Parviainen
Kangasniemi	8 pv.	370€	Ilmo Ranta

Taulukko 3. Kurssit, joissa maailmalla mainetta niittäneitä tai parhaillaan uraa luovat laulajat

Järjestäjä	Kesto (vrk)	Hinta	Opettaja
Eurajoki	7 pv.	540€	Mika Kares
Helsinki	5 pv.	500€	Jaakko Ryhänen
Kangasniemi	8 pv.	370€	Mikko Franck, kapellimestari
Kemi	7 pv.	300€	Soile isokoski
Kaustinen	6 pv.	375€	Hannu Niemelä
Kerimäki	7 pv.	450€	Juha Kotilainen
Lohja	5 pv.	420€	Riikka Hakola
Savonlinna	5 pv.	500€	Jorma Hynninen
Siuntio	5 pv.	450€	Johanna Rusanen-Kartano

Taulukko 4 Kurssit, joissa eläkkeellä olevia taitelijoita ja opettajia

Järjestäjä	Kesto (vrk)	Hinta	Opettaja
Eurajoki	7 pv.	540€	Päivi Nisula MMA.
Il	6 pv.	280€	Pirkko Törnqvist-Paakkanen
Ilmajoki	5 pv.	375€	Ritva Auvinen, Seppo Ruohonen
Joutseno	7 pv.	485€	Ritva Auvinen, Jorma Elorinne, Timo Honkonen
Kalajoki	7 pv.	245€	Esko Jurvelin,
Kangasniemi	8 pv.	370€	Airi Tokola, Seppo Ruohonen
Karjaa	6 pv.	460€	Tove Åhman
Karstula	6 pv.	390€	Margareta Haverinen-Brandt
Kemi	7 pv.	300€	Seppo Ruohonen, Markku Liukkonen
Lempäälä	6 pv.	210€	Seppo Ruohonen
Lohja	5 pv.	420€	Jorma Elorinne, Riikka Hakola
Parainen	5 pv.	200€	Marjut Hannula, Jouni Kuorikoski
Savonlinna	5 pv.	500€	Jorma Hynninen

Taulukko 5 Kurssit, joissa ulkomainen laulunopettaja

Järjestäjä	Kesto (vrk)	Hinta	Opettaja
Savonlinna	5 pv.	500€	Helen Donath
Siuntio	5 pv.	600€	Irina Gavrilovici
Turku	7 pv.	300€	Elisabeth Werres

3.4.3 Kurssin hinta

Kun lauluoppilas on selvittänyt, millä kursseista on omaan tilanteeseen nähden sopivimmat opettajat, on tärkeää verrata kursseja muilla mittareilla. Yksi olennaisimmista on hinta.

Laulukurssit eivät useinkaan tee voittoa, vaan oppilailta perittävä kurssimaksu perustuu niihin kuluihin, joita järjestäjälle itselleen jää maksettavaksi tukien jälkeen. Useimmat kurssijärjestäjät saavat nimittäin tukea kurseihin joko kaupungilta, säätiöiltä tai yksityisiltä tahoilta. Näin ollen alhaisemmat kurssihinnat eivät kerro kurssin huonosta laadusta vaan tuen määrästä.

Hinta-laatu-vertailu ei siis päde tässä kohtaa enkä suosittelen sitä. Suoran hintavertailun sijaan kurssia etsivät oppilaan tulisikin tutkia, kuinka paljon opetusta hän saa kurssimaksulla. Eli kuinka monta minuuttia yksityistä opetusta, yhteistuntiaikaa sekä pianistiaikaa kurssimaksuun sisältyy.

Osa kurssimaksuista sisältää myös muita etuja, kuten luentoja tai konserttilippuja. Ilmoitettuihin hintoihin saattaa olla sisällytettyä ruoka- ja majoituskulut.

Suurin kysymys ainakin omalla kohdallani on kurssia valitessani ollut, mitä olen valmis maksamaan juuri valitsemani pedagogin opeista.

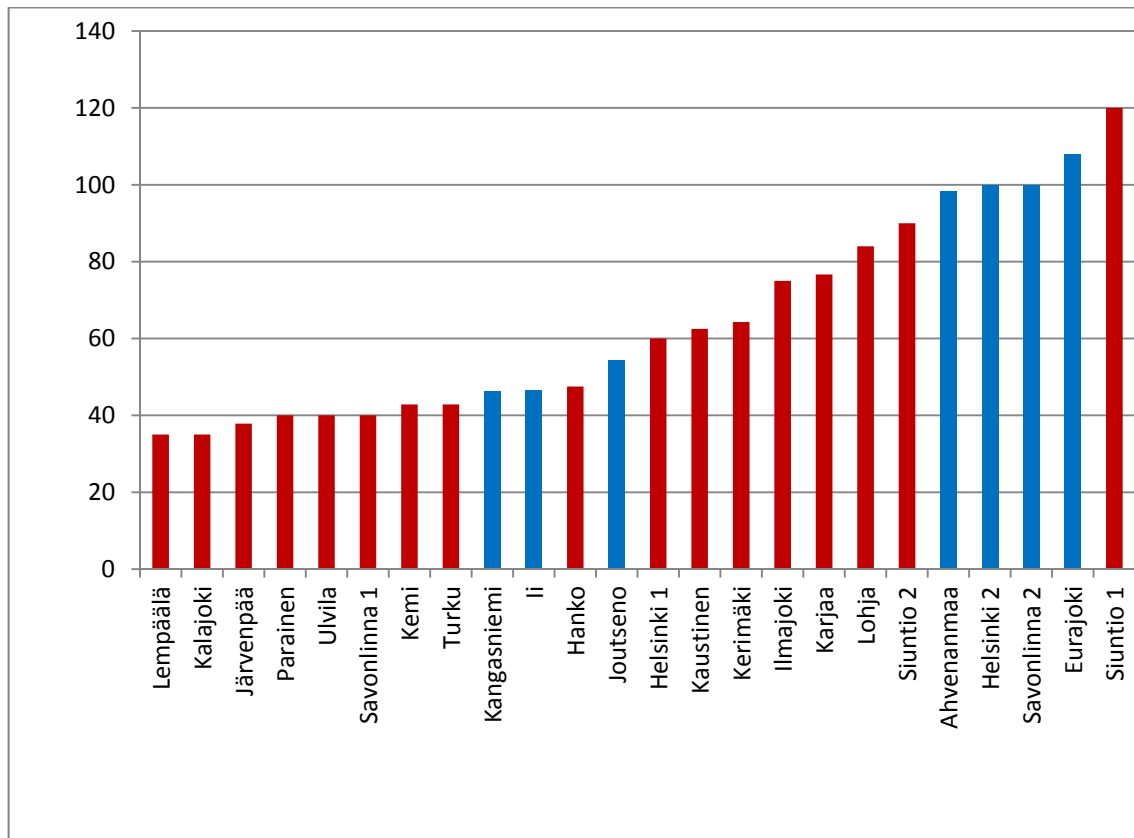
Taulukko 6. Kurssit opetuksen keston ja sisällön mukaan

Kesän 2014 kurssit opetuksen kurssin keston (vrk) mukaan			
Järjestäjä	Päivät	Hinta	Opetusaika
Siuntio	5	450€ 600€	5x30min, pianisti 5x15min +1x30min, 1x yhteistunti
Lohja	5	420€ 390€	5x30min, pianisti 5x30 min, 5xyhteistunti
Parainen	5	200€	5x45min, pianisti/korrep. mukana
Ilmajoki	5	375€	5x30min,pianisti2x45min +yhteistunti
Helsinki	5	500€ 300€	5x45min 5x30min, pianisti
Ulvila	5	200€	Tieto ei saatavilla

Järjestäjä	Päivät	Hinta	Opetusaika
Ahvenanmaa	6	590€	Tieto ei saatavilla
Hanko	6	285€	5x45 min 3x45 min, pianisti
Il	6	280€	6x45min, pianisti
Karjaa	6	460€	Tieto ei saatavilla
Kaustinen	6	375€	6x30 min 6x30 min, pianisti
Lempäälä	6	210€	6x45 min 6x30 min, pianisti
Eurajoki	7	540€	Tieto ei saatavilla
Joutseno	7	380€	7x30 min 7x30 min, pianisti
Järvenpää	7	265€	7x30 min mahd. pianistin tuntiin
Kalajoki	7	245€	7x45 min, pianisti
Kemi	7	300€	7x30 min 4x30 min, pianisti 4x20 min korrep.
Kerimäki	7	450€	7x60 min 7x60 min, pianisti
Turku	7	300€	5x50 min, pianisti
Kangasniemi	8	370€	8x30 min 8x15 min, pianisti 8x30 min oop.korrep. 4X30 min Ilmo Ranta
Savonlinna	9	360€	7x45 min 7x20 min, pianisti

Kesä- ja mestarikurssi

Jos vertaillaan kurssien hintaa sen perusteella, onko kurssit nimetty laulun kesä- (punainen) tai mestarikurkseiksi (sininen), voidaan nähdä, että mestarikurssi-nimi ei lisää kurssin hintaa. Sekä mestari- että kesäkurseja on tarjolla useissa hintaluokissa.

Kuvio 2. Vertailu tehty kurssille lasketun päiväkohtaisen hinnan mukaan.

Taulukko 7 Kurssijärjestäjät

Kurssit joissa järjestäjänä Kristillinen opisto			
Paikkakunta	€kurssi	€pv.	Järjestäjä
Eurajoki	540	77	Eurajoen Kristillinen opisto
Järvenpää	265	38	Seurakuntaopisto
Kalajoki	245	35	Kalajoen Kristillinen opisto
Kangasniemi	370	46	Jyväskylän Kristillinen opisto
Karstula	390	65	Karstulan Evankelinen opisto
Kaustinen	375	63	Kaustisen Evankelinen opisto
Ulvila	200	40	Ulvilan srk ja kaupunki

Kurssit joissa järjestäjänä kansalaisopisto			
Paikkakunta	€kurssi	€pv.	Järjestäjä
Il	280	47	Il kunta ja kansalaisopisto
Ilmajoki	375	75	Etelä-Pohjanmaan opisto
Joutseno	380	54	Joutsenon Opisto
Kemi	300	43	Kivalo-opisto
Savonlinna	360	100	Savonlinnan kesäyliopisto

Kurssit joissa järjestäjänä yksityinen tah			
Paikkakunta	€kurssi	€pv.	Järjestäjä
Ahvenanmaa Saltvik	590	98	Saltvik Sjunger och Lär
Hanko	285	48	Hangon musiikkijuhlat ry
Kangasniemi	370	46	Kangasniemen musiikinystävät ry
Helsinki	500	100	Tonus Art Oy
Lempäälä	210	35	Lempäälä soi
Lohja	420	84	Lohjan Laulupäivät ry
Paraisten	200	40	Paraisten urkupäivien kesäakatemia
Savonlinna	500	100	Savonlinna musiikkiakatemia
Siuntio	600	120	Siuntion lauluakatemia ry

Eniten kurssin hintaan vaikuttaa se, kenen järjestämä kurssi on.

Jos järjestäjänä on kansalaisopisto, ovat hinnat lähtökohtaisesti matalammat kuin yksityisten järjestämällä kursseilla. Yksityisten järjestämissä kursseissa opiskelijoiden maksamien summien odotetaan kattavan kurssin kulut. Kurssin hinnoittelussa toimii kysynnän ja tarjonnan laki.

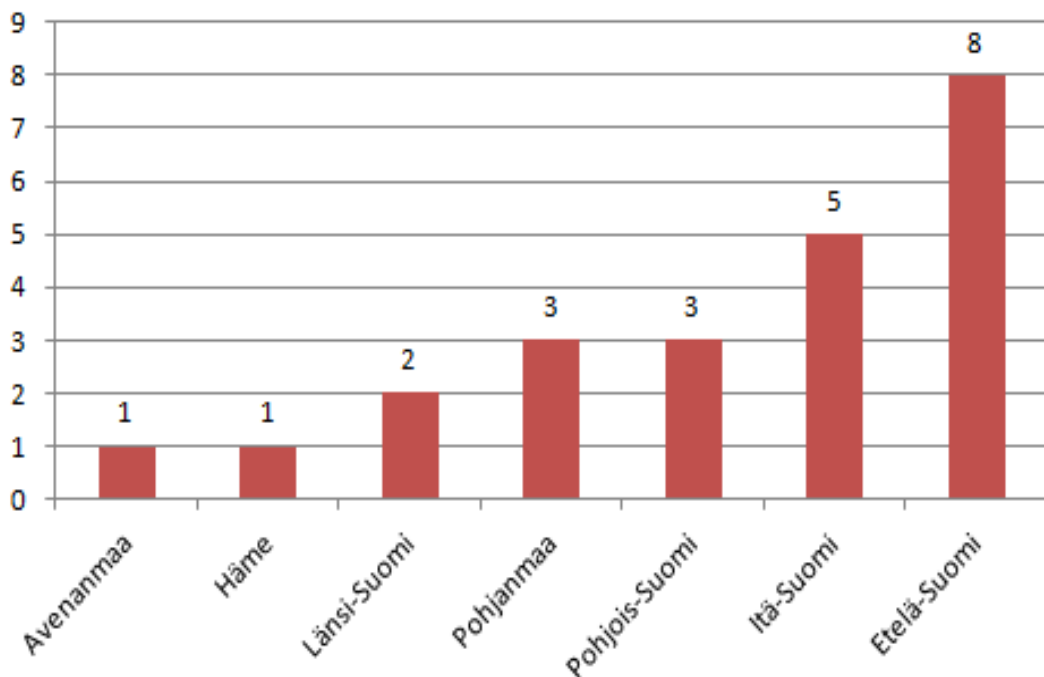
Yksityisten kurssijärjestäjien on kuitenkin mahdollista hakea tukea erilaisilta säätiöiltä, mikä saattaa pienentää kurssihintaa.

Myös lauluoppilaat voivat hakea taloudellista tukea kesä- ja mestarikursseille osallistumiseen. Olen koonnut apurahoja myöntävät tahot liitteeseen 1.

3.4.4 Kurssin sijainti

Luonnollisesti myös kurssin sijainnilla on merkitystä valinnassa. Esittelen tässä osiossa, miten kurssit sijoittuvat Suomessa.

3.4.4.1 Kesäkurssien sijainnit kesällä 2014

Kuvio 3. Kurssien maantieteelliset sijainnit

Etelä-Suomessa kurssitarjonta on selkeästi runsaampaa. Tämä johtuu pääosin siitä,

että musiikkioppilaitoksia on tiuhemmassa ja väkiluku on korkeampi. Hyvänä kakkosena ovat Itä-Suomen ja Pohjanmaan kurssit, jotka ovat strategisesti sijoittuneet alueella järjestettävien musiikkitapahtumien yhteyteen. Tällaisia ovat esimerkiksi Ilmajoen kurssi Ilmajoen musiikkijuhlien aikaan sekä Savonlinnan kurssit Olavinlinnan esityskauden aikaan.

Jos lauluoppilas ei itse asu paikkakunnalla eikä hänen ole mielekästä matkustaa kurssikaupunkiin päivittäin, on hyvä ottaa selville asumismuoto ennen kurssille ilmoittautumista. Opiskelu kurssilla on intensiivistä ja vaatii kunnon levon ja mahdollisuuden keskittyä aika-ajoin. Samoin kannattaa kiinnittää huomiota siihen sisältykö kurssihintaan täysi- tai puolihoito vai onko ruokailuista maksettava erikseen.

3.4.5 Kurssin muut osallistujat

Kurssin tasoa voi myös arvioida sinne hakeutuvien oppilaiden perusteella. Osallistuuko kurssille laulajan ammatissa jo työskenteleviä, ammattiin opiskelevia, musiikin aktiiviharrastajia, kuorolaisia vai keitä? Suuri osa kurssin ajasta, jota ei käytetä omaan harjoitteluun, kuunnellaan muita osallistujia.

Muita kuunnellessa oppimisprosessi jatkuu. On mielekästä kuunnella oman äänialan laulajia ja omaan ohjelmistoon ehkä myöhemmin valikoituvia kappaleita. Myös asiat, jotka eivät aukea omassa opetustilanteessa saattavat ahaa-elämyksen tavoin avautua, kun seuraa muiden opetustilanteita. Myös kurssikavereilla on siis merkitystä omalle oppimiskokemukselle.

3.4.6 Yhteenveto kurssin valinnasta

Kurssin valinta on aina lauluoppilaan oma henkilökohtainen valinta. Suosittelen, että valinta tehtäisiin ensisijaisesti sen mukaan, mikä on oma tavoite ja millainen kurssi parhaiten tukisi tavoitteen saavuttamista. Kesäkurssin tarkoituksenahan on juuri oppia lisää eli päästä kohti omaa tavoitettaan.

Tavoitetta ja sitä parhaiten tukevaa kurssia valittaessa rohkaisen kysymään apua myös omalta vakituiselta laulunopettajalta. Lauluoppilaan oma opettaja tuntee oppilaansa sekä usein myös eri opettajien metodeja, tyytlejä ja antia, jolloin hän voi omalla tietämyksellään auttaa valinnassa.

Valintatilanteeseen liittyy kuitenkin myös muita seikkoja, kuten hinta ja kurssin sijainti. Hyvä kurssijärjestäjä kokoaa infopakettin ja avaa omalle kurssille kotisivut, joilta kannattaa käydä tarkistamassa kaikki kurssiin sisältyvä tieto ennen ilmoittautumista.

Suosittelen tutustumaan mm. liikenteen aikatauluihin, ruokailu-aikoihin, luentoajankohtiin, loppukonsertin päivämäärään ja aikaan, harjoitteluluokkien saatavuuteen omaan käyttöön, pianistin aikatauluihin jne. Lisäksi kannattaa ilmoittaa kurssijärjestäjälle itselle mieluisat tuntiajankohdat hyvissä ajoin. Monen opettajan kurssin aikatauluttaminen on järjestäjälle aikamoinen palapeli.

4 Opettajan vastuu kesäkurssilla

”Vaihtelu virkistää” -sanonta on totisinta totta kesäkurssimuotoisessa opetuksessa. Oman kokemukseni mukaan kesäkurssien paras anti oppilaalle on juuri se, että hän pääsee täysin uuden opettajan oppiin.

Valveutunut opettaja tietää, että hänellä on suuri vastuu kesäkurssin pedagogina, sillä usein mestari- ja kesäkurssille tullaan suurin odotuksin. Suomessa, kuten maailmalla muutenkin, laulukursseille hakeudutaan juuri siksi, että niillä opettavat esimerkiksi akateemisten talojen tai oopperatalojen orkesterien johtajat, korrepetiittorit ja laulopedagogit. Nuoret laulajat saavat kurssilla tilaisuuden tulla kuulluksi, jolloin esim. laulettava materiaali ohjelmistovalintoineen tähtää mahdolliseen roolin saamiseen tai muunlaisen alan työtarkjoukseen. Milloin opettajina ovat akateemisten koulujen opettajat, toivotaan kurssin opettajilta mahdollisesti puoltoääniä tulevilla pääsykokeissa. Muutaman päivän kurssilla tulisikin opettajan olla varovainen tehdessään lausuntoja esim. oppilaan äänialasta, sillä monet laulunopiskelijat ovat paikalla erittäin suurin odotuksin ja suhtautuvat opettajien mielipiteisiin erittäin vakavasti.

Toisaalta uudet oppilaat ja lyhyt intensiivinen kurssirupeama saa myös opettajan monesti loistamaan. Kesäkurssi vapauttaa hetkeksi opettajan vain keskittymään yhteen asiaan, opiskelijaan ja kappaleeseen kerrallaan, kun painolastina opettaessa ei esim. kulje oppilaan edessä häämöttävä tutkintosuoritus, kasattava kilpailuohjelmisto tai valmisteilla oleva rooli.

Tässä luvussa käsittelen asioita, joita kesä- tai mestarikurssin pedagogin tulisi pitää mielessä kurssin aikana oppilaita ohjatessaan.

4.1 Lauluoppilaan tavoitteiden huomioiminen

Hyvä pedagogi ottaa aina vastuun tekemästään työstä. Kun laulukursseja verrataan toistuvaan ja säännölliseen, ei-kausiluonteiseen opetukseen, kurssilla opettajalta ei vaadita kokonaisvastuuta oppilaan kehittymisestä. Jo yksinään se voi auttaa luomaan kurssiopiskelutilanteesta rennomman ja luovemman prosessin opettajalle.

Pahimmillaan oman kokemukseni mukaan luovuus saattaa tulvia yli. Silloin saatetaan päätyä vaihtamaan kahden tunnin kuuntelun jälkeen koko oppilaan ohjelmisto ja päälle vielä äänialakin, jolloin saadaan oppilas viiden päivän kurssin jälkeen etsimään uutta identiteettiä. Tämä ei ole ideaalia eikä tavoiteltavaa. Uudet kappaleet ja opit vaativat aikaa kypsyä, ja suosittelenkin opettajia olemaan luovuudessaankin vastuullisia ja etenemään oppilaan ehdoilla.

Ehdotankin, että opettajien sekä kurssille suurta intoa täynnä tulevien oppilaiden odotusten törmäyksen välttämiseksi oppilas ja opettaja selvittäisivät heti ensimmäisen tunnin alussa, mitä oppilas tavoittelee kurssilta. Parasta olisi, että, opettaja kirjoittaisi asiat ylös ja tarkistaisi aina tunnin alussa oppilaansa tavoitteet kurssille.

Hyvin yksinkertainen tapa saada opettajan ja oppilaan tavoitteet kohtaamaan ja vastaamaan paremmin odotuksia on ottaa oppilaan tavoitteet sellaisenaan opettajankin tavoitteiksi. ”Tällöin opettaja tarjoaa paikan, ajan ja huomion oppilaalle ja pyrkii kaikin tavoin auttamaan oppilasta hänen itsensä valitsemallaan tiellä.” (Snellman & Halmkrona 2011, 37.)

Kursseille tulee siis maksavia valveutuneita asiakkaita, jotka ovat usein hyvin tietoisia siitä, mihin päin haluavat uraansa edistää. Kun luottamus kasvaa, on oppilaan helpompi suostua muokkautumaan opettajan hyväksi katsomaan suuntaan.

Tällöin opettaja muuttuu Snellmanin ja Halmkronan mukaan innoituksen lähteeksi, jonka luota haetaan tukea omalle oppimiselle. (Snellman & Halmkrona 2011, 38) Opettaja voi näin avartaa oppilaan näkemyksiä ja tarjota sopivassa määrin ja tarvittaessa uusia suuntia oppilaan oppimiselle esimerkiksi ohjelmistovalinnoilla ja ratkaisulla teknisiin ongelmiin.

4.2 Opetusmenetelmät kursseilla

Kurssilla on hyvä mahdollisuus päästä irti perinteisistä opetustavoista ja roolijaoista. Valmiiden ratkaisujen sijaan opettaja voisi tilanteesta riippuen toimia johdattelijana oppilalleen. Tällöin päämääränä tulisi olla uudenlaiset toimintatavat, joita on erinomainen tilaisuus kokeilla uusien oppilaiden kanssa. Vuorovaikutteinen toimintatapa toimii varmasti juuri parhaiten niiden laulunopiskelijoiden kanssa, joilla on jo kokemusta pedagogista omissa opinahjoissaan.

Metropolia AMK:n opiskelijat ovat pohtineet opettajuutta Soiva opettajuus -kirjassa (2011). Siinä on mielestäni osuvia ajatuksia myös kurssiluontoiseen intensiiviopetukseen.

”Opettaminen on loputonta ongelmaratkaisua. Siinä opettaja pääsee aitiopaikalta havainnoimaan asioita, jotka ovat yleensä laajemminkin olemassa. Kun kertyvän tietovaraston saa omaan käyttöön, huomaa, mikä on tärkeää ja oleellista ja pystyy sitä nopeasti soveltamaan kurssin uusin tuttavuuksiin.

Raivatessaan pois oppilaansa oppimisen esteitä sen minkä muutamassa tunnissa ehtii, opettaja väistämättä työnsä kautta oppii hyväksymään erilaisia ajattelutapoja ja persoonallisuuden ominaisuuksia.” (Jaanson, Tapanainen & Åkerblom 2011, 35.)

Siksipä kokemus on valttia. Olennaista onkin kysyä, kuinka nopeasti esiintyvä taiteilija voi tehdä itsestään hyvän pedagogin ja ryhtyä opettamaan mestari-nimikkeellä.

4.3 Opettajan sidos työnantajan arvoihin ja tavoitteisiin

Laulukurssit ovat yleensä yksittäisten yhdistysten järjestämiä ja niitä ei sido opetussuunnitelma, eivätkä ne kuulu perusopetuksen piiriin. Kurssilla voi olla oma ideologia, joka usein perustuu yhdistyksen hallituksen ja ensisijaisesti tapahtuman taiteellisen johtajan näkemykseen. Opettajat myös valikoituvat ideologiansa ja teknisten metodiensa perusteella opetustehtäviin. Koska kurssit ovat avoimia, ne tarjoavat mahdollisuuden aktiiviosallistujien lisäksi myös passiiviosallistujille.

Opettajan tulisi ottaa huomioon, että passiivioiskelija on kuitenkin aktiivinen kuuntelija. Niinpä kaikki opettajan puhuma asia, koskee se sitten kurssijärjestäjiä, omia opetusmetodeja tai opetettavaa oppilasta tehdään julkiseksi sillä hetkellä, kun hän

suunsa avaa. Opettajan tulisi olla siis korrekti ja miettiä, miten puhua käsillä olevan oppilaan henkilökohtaisista asioista.

4.4 Aikakäsitys

Tyypillisesti jokaiselle oppilaalle on varattu 45 minuuttia henkilökohtaista opetusta per kurssipäivä. Jos kurssi kestää seitsemän päivää, jää yhdelle opiskelijalle varsinaista henkilökohtaista oppiaikaa kurssin opettajan kanssa 7 x 45min eli 5 tuntia 25 minuuttia. Monilla kursseilla ”tunti” on vain käsite ja opetuksen varsinainen kesto on esim. vain 7 x 30 min eli yhteensä 3 tuntia 30 min.

Yksi suurimmista turhautumisen aiheista oppitunnilla on se, että oppilas ei opettajan mielestä sisäistä opettavaa ja opettajan esiintuomaa näkökohtaa riittävän nopeasti. Koska intensiivikurssin ajanjakso 3–7 päivää ei ihmisen oppimisen kaarella ole kuin joitain promillen osia, tulisi mielestäni määritelmä ”nopeus” jättää kurssin ulkopuolelle.

Kuka määrittää, kuinka nopeasti asiat pitää oppia? Onko asioiden oppimiselle yleensäkin mitään tarvetta asettaa aikatauluja? Eikö se tilanne, missä oppilas on juuri oppimaisillaan uutta asiaa, ole koko opettamisen ydin? Juuri silloin pitäisi pysäyttää aika ja antaa oppilaan rauhassa omaksua oppimaansa. (Halmkrona & Snellman 2011, 37.)

5 Kurssijärjestäjän vastuu oppilaista

Myös kurssijärjestäjällä on tietty vastuu oppilaista ja siitä, että he saavat odotuksilleen vastinetta.

5.1 Laadun ylläpitäminen ja oppimismielekkyyttä lisäävät toimenpiteet

Oman kokemukseni perusteella koen kurssijärjestäjän vastuun oppilaiden oppimismielekkyydestä äärimmäisen tärkeänä. Jokaisen kurssijärjestäjän intressien mukaista jatkoa ajatellen on oppilas tyytyväisyys sillä se takaa kurssin jatkuvuuden.

Ristiriitoja saattaa syntyä, jos opettaja luulee tulevansa opettamaan jo ammatissaan toimivia laulajia ja joukossa onkin alan harrastajia, jotka erottuvat sekä äänimateriaalinsa että harjoitusmetodiensa puolesta suuresti joukosta. Järjestävän

tahon tulisikin neuvotella tarkasti opettajien kanssa, millainen oppilasmateriaali on kyseessä.

Oppimismielekkyyttä lisää usein esimerkiksi se, jos oppilaalla on mahdollisuus kieltäytyä kuunteluoppilaista omalla tunnillaan. Perinteisesti mestarikurssit ovat aina avoimia kurssin muille osanottajille sekä passiivioppilaille. Vähintäänkin oppilaille on kerrottava, että heidän laulutuntejaan on kuuntelemassa muita kurssin oppilaita.

Olen koonnut tähän listaan yksittäisiä asioita, joiden olen huomannut lisäävän kurssin sujuvuutta.

- Rauhalliset opetustilat ja mahdollisuus käyttää tarpeeksi usein harjoitustiloja.
- Selkeä kurssin aloitus
- Etukäteen lähetetyt tuntisuunnitelmat ja oppilaiden yhteystiedot, mikä helpottaa tuntien vaihtamista, jos se on tarpeen.
- Kopiointimahdollisuus mm. uusien nuottien ja sanojen kopiointia varten. Kurssit innostavat monia kokeilemaan uusia lauluja.
- Kaupungin infopakettin kaupungin palveluista, ruokapaikoista, konserteista sekä kesän muista tapahtumista.
- Yhteiset ruokailut yhdistävät rennolla tavalla. Niillä voi vaihtaa kuulumisia ja reflektoida opittuja asioita yhdessä muiden kanssa.
- Lisäpalvelut kuten voice massage, fonetiikan opinnot, draamaohjaajan tunnit yms. tuovat kurssiin rennon ja ammattimaisen lisän.

Järjestäjän vastuulla on siis taata, että oppilas saa sen mitä kurssimainos lupaa ja mistä oppilas on maksanut.

6 Kaksi esimerkkiä suomalaisista kesäkursseista

Vertailen tässä osiossa kahta suomalaista laulun kesäkurssia: Lohjan Laulupäiviä ja Siuntion akatemiaa.

Teen vertailua seuraavista näkökulmista käsin: keskittymisstrategia, pitkän tähtäimen tavoitteet ja opettajat, hinta ja opetuksen määrä, sijainti sekä osallistujat.

6.1 Lohjan laulupäivien ja Siuntion lauluakatemia yleisesittelyt

Lohjan laulupäivät

Lohjan laulupäivät perustettiin 1990, kun kanttorina Lohjalla toiminut Sirpa Lampinen halusi kehittää omaa lauluääntään. Löydettyään hyvän opettajan hän toivoi voivansa tuoda samaa laulun iloa myös muille.

Alkuvuosina Lohjan laulupäivät toimi Vivamossa seurakunnan tiloissa. Kurssitoiminnalla oli iso osa seurakunnan musiikkikasvatuksessa. Lohjan laulupäivien tavoitteeksi määriteltiin klassisen laulumusiikin edistäminen Läntisellä Uudellamaalla. Mottona on ”Kaikki osaavat laulaa.” sekä ”Laulupäivät ovat naurupäivät.”

Lohjan laulupäivät ry perustettiin viisi vuotta myöhemmin, kun laulupäivät irtautui seurakunnan toiminnasta. Näin se voisi hakea rahallista tukea mm. kaupungilta sekä eri rahastoilta.

Siuntion lauluakatemia

Siuntion lauluakatemia on Johanna Rusanen-Kartanon ja Pami Karvosen yhdessä perustama. Sekä Rusanen-Kartano että Karvonen olivat kumpikin toimineet mestarikurssien opettajina eri puolilla Suomea ja halusivat perustaa oman kurssin Siuntioon.

Perustajilla oli tavoitteena luoda kurssi, jolla olisi annettavaa laulajan ammatissa toimiville, ammattiin opiskeleville sekä laulua sukujuhlissa tai vaikkapa suihkussa harrastaville. ”Si canta come si parla – Laulatte kuten puhutte” on Siuntion lauluakatemia motto. Siuntion lauluakatemia ensimmäinen epävirallinen kurssi pidettiin vuonna 2012.

6.2 Lohjan laulupäivien ja Siuntion lauluakatemia vertailu

Lohjan laulupäivät

Yhdistyksen toiminta ajatuksen mukaisesti Lohjan laulupäivät edistää korkeatasoista musiikkia Läntisellä-Uudellamaalla.

Kurssijärjestäjänä on yksityinen yhdistys, ja hintavertailussa Lohjan laulupäivät sijoittuu hieman yli puolenvälin. Se on Etelä-Suomen kursseista kolmanneksi kallein.

Laulupäivät tarjoaa laulajille mahdollisuuden yksinlaulu-, ooppera-, säestys- sekä kuorokursseihin. Opettajina Lohjan laulupäivillä ovat monien vuosien ajan toimineet Sibelius-Akatemian lauluosaston opettajat, korrepetiittorit sekä ammatissaan toimivat oopperalaulajat.

Oppilaat saavat korkeatasoista opetusta sekä mahdollisuuden osallistua luennoille laulamiseen liittyvistä ajankohtaisista asioista. Oppilailla on myös mahdollisuus osallistua monipuoliseen konserttitarjontaan kuuntelemalla tai itse osallistumalla.

Paikkana on Lohjan musiikkiopisto, joka on erinomainen kesä- ja mestarikurssien järjestämiseen. Lohjalle on hyvät kulkuyhteydet Etelä-Suomesta.

Laulupäivät jakaa joka vuosi Simo Saari -stipendin 600€ kurssilla ansioituneelle laulajalle.

Lohjan kurssille kesäisin tulevat oppilaat ovat Sibelius-Akatemian oppilaita, ammatissa toimivia laulajia sekä alan harrastajia. Oppilaat valitaan kurssille hakemuksien perusteella.

Siuntion lauluakatemia

Siuntion lauluakatemia haluaa erityisesti tuoda tuulahduksen maailmalta. Kansainvälisyys näkyy korrepetiittoreina ja laulunopettajina, jotka ovat tunnettuja ja arvostettuja maailmalla.

Lauluakatemia on yksityisen järjestäjän kurssi. Hintavertailussa Siuntion lauluakatemia on koko suomen kallein kesäkurssi.

Lauluakatemiasa opettajina toimii kansainvälistä uraa tekeviä suomalaisia laulajia sekä myös ulkomaisia arvostettuja pedagogeja. Lauluakatemia suuntaa kurssinsa ammattiopiskelijoiden lisäksi myös jo pidempään ammatissaan toimineille laulajille, jotka haluavat kasvattaa esimerkiksi omaa repertuaarituntemustaan ja tulkintaa jonkin tietyn ohjelmiston sisällä. Laulukurssilla on myös opettajia, joiden kiinnostus on erityisesti opettaa laulun harrastajia. Siuntion lauluakatemia tuo Suomeen luennoitsijoita, jotka edustavat selkeästi laulumailman eri tyylilajeja.

Siuntio on kaunista seutua, mutta erittäin huonojen yleisten kulkuyhteyksien päässä. Oma auto on välttämätön. Kurssipaikkana on Aleksis Kiven koulu ja Siuntion seurakunnan tilat.

Siuntion lauluakatemiassa opiskelevat oppilaat ovat omaa uraansa maailmalla tehneitä laulajia, ammattiin opiskelevia sekä alan harrastajia.

6.3 Yhteenveto vertailusta

Siuntion lauluakatemia sekä Lohjan laulupäivät ovat molemmat korkeatasoisia 5 päivän mittaisia laulukursseja. Opetuksen tarjonta on samankaltaista: opetustunnit, korrepetiittorin tunnit, luennot, yhteistunnit sekä loppukonsertti löytyvät molemmista kursseista. Molemmilla on pyrkimys edistää klassisen laulumusiikin tietoisuutta Läntisellä Uudellamaalla.

Hinnaltaan Siuntion kurssi on kalliimpi, mikä johtuu ulkomaisista pedagogeista. Lohjan laulukursseilla opettajilla ja pianisteilla on vankka akateeminen osaaminen. Opettajien vahvuutena on monen vuoden pedagoginen kokemus ja laulumusiikin ohjelmisto tuntemus.

Lohjan laulupäivien kurssi on oiva niille opiskelijoille, jotka opiskelevat ammattiin, suunnittelevat hakevansa korkeakouluihin tai harjoittavat kilpailuohjelmistojaan.

Siuntion lauluakatemia profiloituu selkeästi ammattilaulajien kurssiksi. Jos päämääränä on kansainvälinen ura, on Siuntion lauluakatemia osuva valinta.

7 Loppupäätelmä

Vertailin työni alussa kesä- ja mestarikurssi nimikkeitä. Nimikkeitä käytetään varsin vapaasti, eikä ole olemassa kirjallista määritelmää siitä, miten niitä tulisi käyttää. Kesäkurssi-nimitystä käytettäessä viitataan vain jonkinlaiseen kurssimuotoiseen opetukseen, joka tapahtuu kesällä. Se voi olla kaikkea kankaankudonnan ja musiikin väliltä. Mestarikurssi yhdistetään usein vain ja ainoastaan musiikkiin ja tässä työssäni laulun opettamiseen.

Työssäni pohdin, millä periaatteella jotain kurssia voidaan nimittää mestarikurssiksi ja millä perusteilla opettaja kurssilla on mestari. Koska kirjallinen määritelmä ja kriteerit kurssin nimeämisestä puuttuvat, on tullut tavaksi nimittää kurssia mestarikurssiksi, jos opettaja on saanut kansainvälistä tunnustusta joltain laulun osa-alueelta ja hänet näin ollen voidaan luokitella mestariksi tällä alueella. Tällaisen opettajan opettaessa kurssilla voidaan kurssia kutsua mestarikurssiksi.

Koska nimeämiskriteerit ovat hyvin löyhät, voi jokainen itsensä mestariksi tunteva kuitenkin opettaa mestari-nimikkeellä.

Vertailussani käy myös ilmi, ettei kurssin nimellä ole väliä oppimista tapahtuu nimestä huolimatta.

Tämän työni kautta halusin tuoda esiin kurssin valinnassa helpottavia huomioon otettavia asioita kuten hinta, maantieteellinen sijainti, opettajien vahvuudet, kurssijärjestäjät ja opetusmenetelmät.

Kokosin kurseista saamani tiedot Rondo-lehden huhtikuun numeroista vuodelta 2008 lähtien ja tein vertailevaa tutkimusta. Soitin kurssijärjestäjille saadakseni lisätietoja, ja kokosin työni taulukot Rondon lehden 4/2014 mukaan.

Vertailevat taulukot lajittelevat työni paikan, opettajien, rahalla saatavan opetuksen määrän ja sijainnin mukaan.

Työstäni käy ilmi, että kurseja järjestetään laajasti eripuolilla Suomessa kuitenkin niin, että Etelä-Suomessa löytyy runsain kurssitarjonta. Muualla Suomessa järjestettävät kurssit sijoittuvat usein jonkin suuremman musiikki tapahtuman kylkeen kuten esim. Savonlinnan oopperajuhlat Itä-Suomessa.

Kurssin hinta on mielenkiintoinen tutkimuskohde. Suomessa järjestettävistä kesän laulu- ja mestarikurseista halvin ja kallein löytyvät kumpikin Etelä-Suomesta. Kurssien hinnat vaihtelevat noin 200 ja 600 euron välillä. Keskusteluissani kurssijärjestäjien kanssa kävi ilmi, että moni suunnittelee nostavansa kurssin hintaa tulevina kesinä. Hinta on selkeästi sidoksissa kysyntään.

Kurssit eivät ole hintansa puolesta suoraan verrannollisia, sillä kurssimaksuihin sisältyy eri määrä opetusta eri kursseilla. Jotta olisi mahdollista suoraan verrata hintaa saadun

opetuksen määrään, tulisi kurssin hinta jakaa päivien määrällä ja vielä tarkentaa vertaailua minuuttimäärän laulutunnin, pianistin, yhteistunnin osalta. Tällöin saataisiin selville, kuinka paljon tulee hinnaksi esim. henkilökohtaisen opetuksen minuuttia kohden. Lisäksi kurssin hintaan vaikuttaa kurssin aikana mahdollisesti järjestettävät luennot, ruokailu ja majoitus.

Vertailevassa työssäni jaoin kurssit myös opettajamateriaalin mukaan. Erittelin kurssit, joissa opettajina toimivat musiikkikorkeakoulujen viranhaltijat. Katsoin tämän tärkeäksi informaatioksi laulunopiskelijoille, jotka haluavat tulevaisuudessa hakeutua opiskelemaan laulua korkeakouluihin. Näillä kursseilla opettavien opettajien kautta oppilaat voivat saada palautetta oman äänensä tämän hetkisestä kehitysvaiheesta suhteessa jo kouluissa opiskeleviin sekä saada ohjeita tulevasta ammattiin tähtäävästä koulutuksesta.

Toisena ryhmänä jaottelin opettajat, jotka parhaillaan harjoittavat oopperauraa tai joilla on pitkä ura takanaan. He sekä vertailuni kolmas ryhmä eli ulkomaiset opettajat antavat oppilaille arvokkaan kokemuksensa kautta yhteyden esim. Euroopan oopperataloihin tai agentuureihin.

Työssäni pohdin opettajien vastuuta kesän laulukursseilla. Keskityin sekä opettajien ja oppilaiden tavoitteiden kohtaamiseen että muihin huomionarvoisiin seikkoihin opetusmetodeissa.

Kesän laulukurssit ovat tai niiden pitäisi olla ilmapiiriltään rentoja, idearikkaita ja oivaltamiseen tähtääviä. Intensiivisyydestä ja saatavan opetuksen minuuttimääräisestä vähydestä huolimatta niiden tulisi olla kiireettömän ja stressittömän oloisia.

Kurssijärjestäjän vastuulle jääkin pohdinnassani ilmapiirin luominen. Sitä edistää oppilaiden mahdollisuus keskinäiseen kanssakäymiseen ja oppimiseen reflektointiin esim. yhteistuntien, yhteisten ruokailujen kautta tai järjestämällä kurssit tiloissa, joissa on viihtyisää istua ja jutella yhdessä toisten laulajien kanssa.

Kurssijärjestäjä vastaa myös opetuksen tasosta. Jokaisen kurssijärjestäjän edunmukaista on asiakastyytyväisyys eli se, että jokainen kurssille tuleva saa sen, mitä kurssi-mainos lupaa.

Työssäni vertailin tarkemmin kahta kurssijärjestäjää Länsi-Uudeltamaalta: Siuntion Lauluakatemiaa sekä Lohjan laulupäiviä.

Lohjan laulupäivät on toiminut Uudellamaalla jo yli 20 vuotta. Tunnettuna Akateemisten opettajien kurssina on Lohjan Laulupäivillä vakiintunut oppilaskanta ammattiin opiskelevien laulajien keskuudessa.

Siuntion lauluakatemia nuorena kurssijärjestäjänä profiloituu selkeästi kansainväliseen opettajakantaan, sillä se tuo joka kesä ns. mestariopettajia Euroopasta Suomeen. Kurssi luo näin oppilailleen mahdollisuuden saada yhteys Eurooppaan ja muualle maailmaan harjoittamaan ammattiaan.

Työssäni olisin voinut pohtia vielä lisää oppilaan odotuksia laulukurssilta: mistä ne syntyvät, kuinka niihin tulisi suhtautua sekä ovatko ne realistisia. Jätin työni ulkopuolelle oppilaan valmistautuminen kurssille -osion, sillä halusin keskittyä selkeästi mitattaviin asioihin. Toisaalta myös opettajan vastuu -osio on tulkinnanvarainen, mutta antaa osviittaa opettajille oppilaan odotuksista kurssilta. Odotukset eivät aina kurssille tullessa ole realistisia, mutta ovatko ne kuitenkin opettajan päätettävissä, sillä jokainen on oman elämänsä arkkitehti.

Lähteet

Eskola, Piia, 2008, Musiikin mestarikurssiopiskelu opettajan ja opiskelijan näkökulmasta, Lahden AMK, Musiikin laitos, Opinnäytetyö

Halmkrona, Teemu & Snellman, Antti, 2011, Ottaako opettaminen joskus pannuun? Haaga-Helia AMK, Soiva opettajuus, Edita, Helsinki

Jaansen, Jaan, Tapanainen, Eeva & Åkerblom, Matilda, 2011, Opettaminen oman oppimisen tukena, Soiva opettajuus, Edita, Helsinki

Kokora, Jouni, 14.11.2014, Haastattelu

Kuusisto, Jaakko, 2001, Kuunnellaan sitä soundipuolta, Kymen sanomat 23.1.2001

Lindgren, Minna, 2002, Pianon palkeilta orkesterin koskettimille, Helsinki, Tammi

Rondo Classic 4/2014

Rusanen-Kartano, Johanna, 30.10.2014, Haastattelu

Taloudellinen tuki

Selim Eskelinin säätiö tukee Sibelius-Akatemian oppilaita jakamalla apurahoja ja vuokraamalla opiskelijoille asuntoja. Säätiö on perustettu kotkalaisen kanttorin, director musices Selim Konstantin Eskelinin (1867–1938) testamentilla. Apurahojen hakuaika päättyy vuosittain lokakuun 15 päivänä. (www.selimeskelin.webbhuset.fi)

Paulon Säätiö jakaa apurahaa suomalaisille tai Suomessa vakituisesti asuville suomalaisissa tai ulkomaisissa musiikin korkeakouluissa tai konservatorioissa päätoimisesti opiskeleville nuorille. (www.paulo.fi)

Jenny ja Antti Wihurin rahasto myöntää avustusta suomalaisen henkisen ja taloudellisen viljelyn edistämiseen kuten kulttuurin eri aloille. Rahasto on merenkulkuneuvos Antti Wihurin ja hänen puolisonsa Jenny Wihurin vuonna 1942 perustama yleishyödyllinen kulttuurisäätiö. (www.wihurinrahasto.fi/apurahat)

Jane ja Aatos Erkon säätiö tukee korkeatasoista, kansainvälistä tutkimusta sekä taidetta ja kulttuuria. (<http://www.jaes.fi/avustusten-haku>)

Kansan sivistysrahastot (www.sivistysrahasto.fi)

Hannes Juutilaisen rahasto tukee Lappeenrannan seudulla asuvia nuoria.

Jaakko Oksasen rahasto tukee vähävaraisten nuorten opiskelua, yhteiskuntaan suuntautuvaa tieteellistä tutkimusta, kulttuuritoimintaa sekä kansalaisten ja heidän muodostamiensa yhteisöjen suorittamaa tutkimus- ja kulttuuritoimintaa.

Jani ja Terttu Uhleniuksen rahasto tukee erityisesti kansanläheistä viihdekulttuurin piiriin kuuluvaa ja muuta sivistys- ja kulttuurityötä. Se myös lainaa viuluja.

Lasten ja nuorten puolesta -rahasto tukee lasten ja nuorten opiskelua, kulttuuritoimintaa ja vapaa-ajan harrastustoimintaa sekä lastenkulttuurin tutkimusta ja järjestötoimintaa.

Matti ja Hilikka Ahteen rahasto kannustaa nuorison liikunta- ja kulttuuriharrastusta ja tukee menestyksellisesti opiskelevia nuoria sekä kansalaisten ja yhteisöjen tutkimus- ja kulttuuritoimintaa.

Päivi ja Paavo Lipposen rahasto tukee nuorten taiteilijoiden kouluttautumista sekä kansalaisten yhteisöjen tutkimus- ja kulttuuritoimintaa. Rahasto hankkii nuorten taiteilijoiden töitä.

Tieteen ja taiteen rahoitustietokanta Aurorasta voi etsiä tieteen, taiteen ja kulttuurin rahoitusmahdollisuuksia. Tietokantaa ylläpitää Turun yliopisto, ja se on kaikille avoin ja maksuton. Aurora sisältää rahoittajia Suomesta sekä ulkomaisia rahoittajia, joiden rahoitusta suomalaisten tai Suomessa asuvien on mahdollista hakea. Hakijoiden tulee tarkistaa tiedot rahoittajilta, esimerkiksi heidän www-sivuiltaan, josta saa myös tarkemmat hakuohjeet. (www.aurora-tietokanta.fi)